



יצא ביום החמישי האחרון יושב-ראש הנ"ל בנק הפועלים, יעקב לווינסון, לשווייץ. להציל את הבנק. לווינסון, שסירב לפני כמה חודשים לקבל עליו את תפקיד שר-האוצר, עלה לכותרות עת הכשיל נגיד בנק ישראל, משה זנבר, את ניסיונו לרכוש בשקט את בנק ארץ-ישראל בריטניה, ולמנוע הפסדי עתק של המדינה כתוצאה מפשיטת-רגל פומבית.

עתה שלחו ספיר, כדי לעשות מה שזנבר הכשיל בארץ: העברת הבעלות של הבנק בשווייץ, בשקט, מידי טיבור לידיים אחרות, והבטחת קיום הבנק כנגד קבלת נכסיו בישראל, בעיקר המיפעלים אתא, לודייה, השקעות בחברה לישראל וכן בבנק לפיתוח התעשייה.

אם חשב ספיר, כי הפעם יצליח להציל את טיבור בשקט, דאג זנבר למנוע זאת. יום אחד לאחר יציאתו של לווינסון את הארץ, פירסם כתבו הכלכלי של הארץ, הנאמן לזנבר אישית, את פרשת הסתבכותו של טיבור, תוך הדגשת הקשרים הקרובים בין ספיר לטיבור.

פיצוץ הפרשה בעיתונות הישראלית חולל סערה ציבורית, המקבילה למה שקורה עתה בגרמניה, שם הסתבך הבנק המחוזי של הסן, המחזיק ב-34% ממניות הבנק של טיבור, בהפסדים של 600 מיליון מרק. בגרמניה מאשימים, כי טיבור הוא שגרם לחזק ניכר מן ההפיסדים שיש להבנק הגרמני, כסככו אותו בעיסוקיה המקרקעין שלו, בעיקר בקר בפרשת קרקעות בית המלך, כה ברומא. אופייני לשווייץ הוא, כי הפרשה הזכירה רק בודיעה קטנה בעיתון בציריך. בגרמניה הוא חוללה סערה בגלל מערכת-

הגיבורים: טיבור רוזנבאום, משה זנבר ופינחס ספיר *

טיבור: המתפלת

קופאי של הפשע המאורגן באמריקה * שותף מפא"י בעסקים

השחורים * מממן עולמי של המפד"ל * האיש שמינה את ראש

הש.ב. כנציגו * משתמט מצה"ל שקיבל דרכון-שירות ישראלי *

יו"ר ועדת הכספים של הקונגרס היהודי העולמי * חבר מרכז מזרחי

הבחירות הנערפת עתה כמחוז הסן — בישראל בגלל המילחמה בין ספיר לזנבר.

השערוריה האדירה שפרצה בגרמניה גורמת שם עכשיו לתסיסה אנטי-שמית מחרידה. שוב מופיע היהודי כרמאי.

הרכבת

של אייכמן

רוזנבאום (51), הוא יליד הונגריה, כמוהו כנגיד בנק ישראל, זנבר, הוא ניצל מהשמדה תודות לרכבת-המיליונרים של ד"ר ישראל קסטנר, שיצאה באישורו של אדולף אייכמן. צחוק גורל: אותו עורך-הדין שמואל תמיר, שקנה את עולמו בתקפו את קסטנר על קשריו עם הנאצים, ניצל הרכבת של קסטנר, בהצליחו למנוע מכל העיתונות הישראלית את פירסום כתבת הלייף, על קשריו עם עולם הפשע האמריקאי. כל העיתונות שתקה — מלבד העולם הזה, שהביא את הסיפור המלא וגרם גם להעלאת הנושא בכנסת, עליידי ח"כ אורי אבנרי.

מייד לאחר תום מילחמת-העולם עלה רוזנבאום ארצה, הצטרף לקיבוץ משואות-יצחק של הפועלי-המזרחי. אך חיי הקיבוץ לא היו לרוחה, ושנה לאחר-מכן היה כבר בשווייץ, כנציג מחלקת העלייה של הסוכינות היהודית. ראש מחלקת העלייה היה אז יצחק רפאל, ידידו ופטרונו של רוזנבאום כל השנים, שנעזר לאחרונה בתרו-

מתקשה ישראל לקבל מילות בחו"ל. התמוטטותו של בנק הציי-ישראלי בשווייץ היתה מנחיתה מהלומה עזה על כלכלת ישראל.

ייתכן גם כי ספיר חשש שמפולת של בנק כזה תגרום לגילוי מערכת העסקים המסועפת של הבנק הבינלאומי לאשראי של טיבור. הבנק השותף מחד עם מאיר לנסקי ומאידך עם מפא"י — הבנק שמוסדות ממלכתיים מסויימים עובדים עימו בקביעות. ואולי חשש ספיר גם מתגובת שרשרת: בבנק זה הפקיד נאמנו של ספיר, מיכאל צור, כ-40 מיליון דולר מכספי החברה לישראל, בתי-הזיקוק וזי"ם. התמוטטות הבנק היתה מביאה לאובדן ההפקדות, ומסכנת את קיום החברות, שהן מאבני-התשתית של המשק הישראלי.

את החשבון עם מיכאל צור, ידידו האישי של טיבור ושותפו בעבר לעסקות חשאיות, עוד מימי היות צור מנכ"ל משרד-המסחר והתעשייה, יעשו לאחר-מכן. שהרי מזה שלושה חודשים מרגנים בזנווה על קשיים בבנק של טיבור. רק לפני חודשיים מכר טיבור את חלקו בחברת אשדוד של עובד בו-עמי, לקונצרן כלל ולבנק דיסקונט. **מוע, אפיכה, המשין צור להח"י ויק 40 מיליון דולר מכספי חבי רות ממשלתיות בבנק קטן בזה, האסוף שמועות כאז?**

מכל מקום, לאחר סידרת פגישות נוספות בין ספיר לטיבור, במשך חג ראש-השנה,

בנשיאות הוועדה הכלכלית ב-1973. שני מימיו: אליהו טורסקי, בנקאי ממסיוקו.

תף: רוטברג עשה את כספו בשותפותו וביסויעו של מאיר לנסקי, לפני עשרות שנים. כך גם עשה רוזנבאום.

גם בינו לבין מאיר יש להבדיל אלפי הבדלות. מאיר מעולם לא היה ישראלי, הינו אורח איטלקי שעזר למדינה ללא קבלת גמול, עד שנקלע לצרות. רוזנבאום היה בארץ, ברח ממנה. השתמט מצה"ל וסירב להתגייס למרות שורה של צווים גיוס שקיבל, כימעט שלא השקיע בארץ מכספיו שלו, והגיע למה שהגיע עליידי קשרים עם העולם התחתון הבינלאומי.

דברים אלה מציירים את ההי כך הגמור מדמותו של טיבור הי מצטיירת כיום בעיתונות הישראלי לית: נביר שהשקיע בישראל 50 מיליון לירות, רב וד"ר ותלמיד חכם ואחד מל"ו צדיקו שווייץ, דימוי זה הוא כמות גדולה, מעין כדון נפות של יחס-ציבור, המת נפץ כימים אלה ברעש אדיר, כפי כדון המתרוקן מתוכו.

תעלומת

40 המיליונים

כאשר ביקשו רוזנבאום ומנור את העזרה מספיר, ברור שספיר ידע את כל זאת, אולם החלטתו להציל את הבנק היתה מחוייבת-המציאות: אחרי התמוטטות בנק ארץ-ישראל בריטניה היתה מפולת של בנק יהודי נוסף פוגעת ללא-תקנה במדינה, וביכולתה לגייס כספים, כבר היום

לפני עשרה ימים בדיוק ישב ד"ר טיבור רוזנבאום, איל-הכספים הידוע משווייץ, יחד עם מנהל-עסקיו בישראל, עמוס מנור — מי שהיה ראש הש.ב. — אצל פינחס ספיר, בלישכתו בסוכנות הי'ודית בתל-אביב, פניהם של טיבור, ובר עיקר של עמוס מנור היו, לדברי עדיי ראיה, מודאגים ביותר. היתה להם סיבה לכך: האימפריה הפייננסית שבנה טיבור ב-20 השנים האחרונות עמדה להתמוטט, והם באו אל ספיר — מעשיר המיליונרים — כדי שיציל את טיבור.

על-מנת לשכנעו, הביאו עימם תקדים: לפני שלוש שנים הורה ספיר להציל את אסטרוו-מאיר, איל-הנייר האיטלקי, מראשי מיפעלי נייר חדרה, שעמד לפשוט את הרגל בגלל משבר עולמי בתעשיית הנייר. ספיר זכר למאיר את הסדי היחל-צוחו לעזרת לעזרת המדינה שבדרך, כולל עזרתה בהברחות-נשק עבור ההגנה, הורה להלוות לו 20 מיליון דולר כדי להצילו. מאז החלה מהפיכה בתעשיית הנייר, שהוא כיום יקר כימעט כמו זהב, ומאיר ניצב כיום על רגליו, איתן ומבוסס.

הם יכלו להביא עוד דוגמה: לפני חודשיים הורה ספיר להציל את סס רוטברג, יושב ראש הבונדס בארצ"ב, ידיד אישי שלו ויוזם של השקעות רבות — בכספי אחרים — בישראל. רוטברג שרוי בקשיים כספיים — בארצות-הברית, ועליידי שורת עסקות מסובכות נתנה לו מדינת ישראל מיליון דולר, מכספי משלם המיסים. לי רוטברג וטיבור רוזנבאום היה נושא משו-